

ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Синдроми компресійного ателектазу, обтураційного ателектазу та легеневої недостатності. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів дихальної системи.

1. Актуальність теми: ателектаз – спадання легені, як компресійний, так і обтураційний, звичайно є ускладненням дуже тяжких та розповсюджених в наш час захворювань органів дихання. Серед них в першу чергу треба вказати на рак легень, плеври, пневмоторакс та всі стани, що супроводжуються гідротораксом. Слід зазначити, що рак легень є найбільш частою причиною смертності від онкологічних захворювань у світі, причому щороку реєструється 1,3 мільйона нових випадків. З іншого боку, органи грудної клітки є частим місцем метастазування пухлин інших локалізацій. Ознаки синдрому легеневої недостатності виникають в гострій стадії майже всіх захворювань органів дихання та мають провідне значення для перебігу хронічної легеневої патології, погіршуючи якість та зменшуючи тривалість життя пацієнта, що обґрунтовує особливу актуальність теми заняття.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- методи обстеження системи органів дихання;
- основні симптоми захворювань системи органів дихання, що виявляються під час розпитування та фізичних методів обстеження;
- план обстеження хворих з патологією органів дихання;
- діагностичне значення лабораторних та інструментальних обстежень системи органів дихання, зокрема диференціювання ексудату від трансудату;
- симптоматику синдрому компресійного ателектазу;
- клінічні симптоми синдрому обтураційного ателектазу;
- основні симптоми і класифікацію легеневої недостатності;
- принципи невідкладної допомоги хворим з гострою дихальною недостатністю.

Вміти:

- обстежити хворого з синдромами компресійного та обтураційного ателектазу;
- виявити та інтерпретувати клінічні прояви легеневої недостатності;
- виявлені симптоми групувати у синдроми компресійного та обтураційного ателектазу, легеневої недостатності;

- інтерпретувати дані лабораторно-інструментальних обстежень хворих з даними синдромами.

Оволодіти:

- навичками самостійного обстеження хворих з синдромами компресійного та обтураційного ателектазу;
- навичками розпізнавання синдромів компресійного та обтураційного ателектазу, легеневої недостатності;
- інтерпретацією даних лабораторного дослідження харкотиння та плевральної рідини у тематичних хворих.

3. Виховна ціль: оскільки синдроми, які вивчаються, дуже часто етіологічно пов'язані зі шкідливими умовами праці, з переохолодженнями, з курінням та зловживанням алкоголем, із забрудненням довкілля, заняття використовується для проведення зі студентами санітарно-просвітньої роботи з метою первинної профілактики цих захворювань.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- променева діагностика;
- медична психологія.

Наступні дисципліни:

- усі клінічні дисципліни;
- соціальна медицина, економіка та організація охорони здоров'я.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- матеріал теми використовується під час вивчення інших синдромів захворювань органів дихання, синдромів захворювань серцево-судинної системи, синдромів захворювань печінки, синдромів захворювань нирок, дифузних захворювань сполучної тканини.

5. Зміст теми заняття:

1. Синдром компресійного ателектазу.
 - 1.1. Причини виникнення компресійного ателектазу.
 - 1.2. Скарги хворих за наявності синдрому ателектазу.
 - 1.3. Дані фізичного обстеження хворого з синдромом компресійного ателектазу.
 - 1.3.1. Дані загального огляду та огляду грудної клітки.
 - 1.3.2. Зміни перкуторного звуку.
 - 1.3.3. Дані аускультатії легень.
 - 1.3.4. Дані лабораторно-інструментальних методів дослідження.
2. Синдром обтураційного ателектазу.
 - 2.1. Причини виникнення обтураційного ателектазу.
 - 2.2. Скарги хворих за наявності обтураційного ателектазу.
 - 2.3. Дані фізичних методів обстеження хворого з синдромом обтураційного ателектазу.
 - 2.3.1. Дані загального огляду та огляду грудної клітки.
 - 2.3.2. Зміни перкуторного звуку, обумовлені обтураційним ателектазом.
 - 2.3.3. Дані аускультатії легень за наявності обтураційного ателектазу.
 - 2.3.4. Дані лабораторно-інструментальних методів досліджень.
3. Синдром легеневої недостатності.
 - 3.1. Причини і механізм розвитку легеневої недостатності.
 - 3.2. Особливості анамнезу хворих з синдромом легеневої недостатності.
 - 3.3. Клінічна симптоматика легеневої недостатності.
 - 3.4. Лабораторно-інструментальні методи обстеження, які застосовуються для виявлення легеневої недостатності та їх діагностичне значення.
 - 3.4.1. Лабораторні дослідження.
 - 3.4.2. Методи функціональної діагностики недостатності зовнішнього дихання.

6. План та організаційна структура заняття:

Підготовчий етап (40 % часу)

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.
3. Підсумковий змістовий контроль 6.

Основний етап (45 % часу)

1. Демонстрація хворих з синдромами компресійного ателектазу, обтураційного ателектазу, легеневої недостатності.

2. Самостійна робота студентів у палатах з тематичними хворими: розпитування, загальний та детальний огляд, огляд і пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легень; проведення об'єктивного обстеження всіх інших систем.

3. Розбір результатів самостійної роботи студентів.

Студенти доповідають викладачу у присутності всієї групи анамнез та дані фізичного обстеження хворого, призначеного для курації, відзначаючи можливі причини наявної патології.

4. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів дихальної системи.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок. Аналіз результатів проміжного контролю знань з синдромів дихальної системи.

Контрольні питання:

1. Які основні причини виникнення синдрому компресійного ателектазу?
2. Основні скарги хворих у разі синдрому компресійного ателектазу.
3. Які дані перкусії та аускультативні легень за наявності компресійного ателектазу?
4. Яка найчастіша причина виникнення обтураційного ателектазу.
5. Дані фізичних методів обстеження легень за наявності обтураційного ателектазу?
6. Голосове тремтіння та бронхофонія у разі компресійного ателектазу.
7. Який механізми розвитку легеневої недостатності у хворих з легеневою патологією?
8. Які ознаки рестриктивного та обструктивного типу легеневої недостатності за результатами дослідження функції зовнішнього дихання.
9. Що таке життєва ємність легень та хвилинний об'єм дихання?
10. Що таке загальна ємність легень, її діагностичне значення?
11. Який нормальний газовий склад артеріальної крові та альвеолярного повітря?
12. Класифікація легеневої недостатності.
13. Клінічна симптоматика легеневої недостатності.
14. Особливості загального аналізу крові за наявності хронічної легеневої недостатності.

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Діагностичні критерії синдрому компресійного ателектазу.
2. Діагностичні критерії синдрому обтураційного ателектазу.
3. Синдром легеневої недостатності.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 110-120, 122, 127.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 110-120, 122, 127.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 2-е вид. - К.: Здоров'я, 2004. – С.112–113, 117, 126-127.
4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 224–240, 244, 245, 252-259 (дихальна система).
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. проф. Ю.І.Децика. – 1-е вид. – К.: Здоров'я, 2000. – С.109–110, 112–113, 122–123.
6. Яворський О.Г. Навчальний DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация». Українською й англійською мовами. – 2005.
7. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.
8. Новосад А.Б., Буфан М.М., Короткий В.В. Навчальна історія хвороби. Методичні вказівки для студентів III курсу медичного факультету. – Львів, 2019. – 20 с.
9. Короткий В.В., Новосад А.Б. Комп'ютерні тести з пропедевтики внутрішніх хвороб. – Київ: Здоров'я, 2001. – 36-61 с.